

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban étvéve.
Egész évre ..... 18 h.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep után napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 184. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1914 augusztus 11

Nincs még veszve Lengyelország!

A magyar és osztrák hadsereg a galíciai-orsz határ átlépésével egyidejűleg fellebbentette a fátyolt a jövő egyik gyönyörű céljáról. A melyért magáért érdemes volt ezt a hadjáratot megindítani.

A magyar és osztrák hadsereg kiáltványt bocsátott ki Lengyelország lakosságához s ebben a kiáltványban a háboru egyik céljául jelöli meg: Lengyelország felszabadítását az orosz járom alól.

Lengyelország felszabadítása olyan eselekedet lesz, melyért a magyar és osztrák seregek az egész emberiség hálaára lesz kötelezve. Szégyene volt az európai kulturának, hogy a szerencsétlen Lengyelország barbár elnyomatását eltűrte. Lengyelország a nyugati kulturának épp úgy oltalmazója volt az orosz barbársággal szemben, mint Magyarország a török barbársággal szemben. A török már csaknem teljesen visszavonult Ázsiába; itt az ideje, hogy a másik barbár hatalom, Oroszország is visszavetessék — Szibériába. Ehhez pedig az első lépés Lengyelország felszabadítása.

A lengyel állam.

Lengyelország a XVII. században egyike volt Európa legnagyobb országainak. Az északi tengertől csaknem a Fekete tengerig terjedt. Belviszályai, szerencsétlen alkotmánya és II. Katalin cárnő kegyetlen gonoszsága 1772-ben, 1792-ben és 1795-ben Lengyelország három felosztásához vezettek, a harmadik felosztásnál Ausztria, Porosz- és Oroszország Lengyelország utolsó maradványait darabolták fel. Napoleon 1807-ben felállította a Poroszországhoz csatolt lengyel területekből a varsói hercegséget, mely később némi osztrák területtel is bővült s

1813-ig állt fenn, Napoleon bukásával pedig összeomlott. A bécsi kongresszus a mai Orosz-Lengyelországot mint külön királyságot juttatta Oroszországnak, meglehetősen tág autonómiával, önálló lengyel hadsereggel. Az 1830-iki felkelés után azonban Oroszország a lengyel alkotmányt elkobozta, a legjobb hazafiakat kivégeztette vagy száműzte s azóta még inkább pedig az 1863-iki felkelés után vasszigorral nyomja el a lengyeleket.

A lengyel állami élet némi halvány torzképe egyébként 1830. után is élt még egy darabig: a bécsi kongresszus ugyanis Krakkó várost, melyet Oroszország is, a porosz is, az osztrák is magának követelt területével együtt önálló köztársasággá alakította. A krakkói köztársaság 1846-ban szűnt meg, a mikor Ausztria bekebelezte.

A lengyel állami élet megszűnése nem jelentette még a lengyel nemzet halálát; három darabra tépve, kulturális egységüket fenntartották a lengyelek tovább is. Aránylag legjobb sorsuk van Galiciában. Már Pózenben a porosz keményen szorongatja őket, az orosz pedig ázsiai barbársággal üldözi a lengyelek vallását, nyelvét, nemzeti önérzetét. Ennek dacára íróik, költőik, művészeik világhírré tettek szert s ha most az orosz járom alatt szenvedő 12 millió lengyelt felszabadítjuk, akkor egy igazán értékes, nemes népet állítunk be ismét az élő nemzetek sorába.

És nem a lengyel az egyetlen nép, mely felszabadításra vár a nemzeteknek abban a rettenetes börtönében, melyet Oroszországnak neveznek. Ott vannak finn és észti testvéreink milliói, ott vannak a 30 milliót kitevő kisoroszkok, a mi ruténeinkkel egy nyelvet beszélő közeli rokonai az oroszoknak. Valamennyit ugyanaz a gyűlölet egyesíti az orosz cárizmus zsarnoksága és bünei ellen s valamennyi lesveseli azt a pillanatot, amikor az orosz járomot levetheti.

Hadseregünk a lengyel néphez a következő kiáltványt intézte:

A lengyel néphez!

A Mindenható akarata, aki a népek sorsát intézi és legfőbb hadurunk hatalmából lépik át az egyesült osztrák-magyar és német seregek a határt. Ezzel magunkkal hozzuk a lengyelek felszabadulását is a moszkovita járom alól. Üdvözöljétek bizalommal zászlóinkat. Jogosságot hoznak nektek. Nem idegenek e zászlók nektek se, testvéreiteknek se. Milliő lengyel áll mintegy másfél évszázad óta a monarchiának és a német birodalomnak kötelékében kiváló kulturális fejlődésben és már Szobieszky király óta, aki a Habsburgok szorongatott országának valamikor tetterős segítségét nyújtott, bensőleg egybe van forrva Lengyelország dicsőséges hagyománya nyugati szomszédjaival. Mi tehát ismerjük és értjük a lengyel nép lovagiasságát és kiváló tehetségét. Ama korlátok ledöntése, amelyek a nyugati kulturájának eredményeitől elzárják és hogy a szellemi és gazdasági haladás minden forrását számotokra megnyissuk, ez egyik fontos feladata ennek a hadjáratnak.

Mi nem kerestük ezt a háborút. A támadásoknak és rágalomoknak szakadatlan sorát azzal tetézte Oroszország, hogy az osztrák-magyar uralkodóház ellen elkövetett gyalázatos merénylet nyomait állásfoglalásával takargatta és felhasználta az alkalmat, hogy rátámadjon a monarchiára és a szövetséges német birodalomra. Így jutott fenséges hadurunk abba a kényszerhelyzetbe, hogy fegyvert ragadjon az az uralkodó, akinek egyedül köszönhető évtizedek óta Európa békéje. Oroszországnak minden lakosa, aki fegyvereink sikere folytán a mi védelmünk alá került, részünkről, mint győzők részéről, csak jogosságot és emberséget fog tapasztalni.

Lengyelek! Bizzatok magatokat örömmel és fenntartás nélkül a mi védelmünkre. Támogassátok a mi törekvéseinket egész szívvel. Bizzék mindenki a mi felséges hadurunk igazságosságában és jóságában és teljesítse mindenki hivatásának kötelességét, otthonának fenntartása iránti kötelességét, azt a feladatot, amelyet a mindenható akarata a mostani fordulattal nektek kijelölt.

A császári és királyi
osztrák-magyar hadsereg
főparancsnoksága.

A világháború.

A harcerekén nagyobb esemény nem történt; hadseregeink felvonulása folyamatban van. A németek szintén gyorsan nyomulnak előre.

Távirataink a következőket jelentik:

A harctérről nincs hír.

(Hivatalos távirat.)

Feladatott Budapesten augusztus 10-én déli 12 óra 30 perckor. Sem az északi, sem a déli hadi színtérről újabb hír nem érkezett. Miniszterelnökségi sajtóosztály.

Megsemmisített angol cirkáló.

Fiuméből táviratozzák: Tegnap délután érkezett „Kelet” nevű gőzös kapitánya jelenti, hogy augusztus 4-én Zante szigete mellett, nyílt tengeren „Varrior” angol cirkáló romjaira bukkant. Valószínűleg „Gröben” német cirkáló süllyesztette el.

Harcban a montenegróikkal.

Hivatalos jelentés. (Érkezett augusztus 9-én, déli 12 óra 45 perckor.)

A tegnapi napon a Michovig előnyomult csapataink az offenzívát derakasan tovább folytatták. Estig mintegy 40 kilométernyi további távolságban a helységek mind birtokunkban voltak. Ezzel kapcsolatban az eddig a Visztula mellett állott határcsapataink is átkeltek a folyamon és a tulsó parton foglaltak állást.

A déli hadszínhelyről az a hír érkezett, hogy a montenegróiak tegnap a Boche di Cattaroban lévő Teodo szakaszra délután 3 óra 40 perckor heves tüzelést nyitottak meg. Mi viszonztuk a tüzelést, melyet a montenegróiak este 6-kor megszüntettek. Az ő tüzelésük teljesen hatálytalan volt. Sem csapatainkban, sem hadállásunkban semminemű kár nem esett.

Budapest, aug. 10.

A déli harctéren élénk támadásokat irtézték határaink ellen. Szombaton, 8-án 4000 főnyi ellenséges sereg a trebinjei erőd őrsége felé tört. Csapataink páratlan hősiességgel verték vissza a támadást. Az ellenség részéről kétszáz halott és sok súlyos sebesült maradt a harctéren.

A montenegróiak az Aftovác melletti őrséget is megtámadták, de katonáink bravurosán visszaverték az ellenséget.

Budapest, aug. 10.

Szigetvár nevű cirkálónk Antivarinál elpusztította a montenegrói radio-állomást.

Hadaink győzelme orosz területen.

Keleti Galiciában elfoglaltuk az ellenséges területen lévő következő határhelységeket: Rad-

zivilovot, Brodyval szemben, Wolocyskat Podwolocyskával szemben és a Csernovic mellett lévő Orosz-Nowosielicat. Az ellenséges lovasőrjáratoknak minden arra irányuló kísérletét, hogy Kelet és Középgaliciába betörjenek. Zalosce közelében Brody és Tarnopol között, az ellenséges lovaság visszaverése alkalmával négy kozák elesett, kettő megsebesült.

Budapest, aug. 10.

A kelet- és középgaliciai határon az oroszok megkísérelték a betörést. Csapataink minden támadást egész vonalon egymásután vertek vissza. Egyik helyen kilencven embert veszítve menekült.

Német győzelmek Oroszországban.

Berlin, aug. 10.

Wolff-ügynökség jelenti: Tegnap este Schmallingen mellett, Pilsittől három mértföldnyire keleti irányban két század orosz gyalogság és egy gépfegyverosztág megtámadott három század landwehr-katonaságot. A landwehr-csapatok arra kényszerítették az oroszokat, hogy Jurbolj-felé visszavonuljanak.

Berlin, aug. 10.

A Német határvédelmi vadászcsapatok Biala mellett Johamisthaltól keletre visszaverték egy orosz lovasdandár támadását. Nyolc ágyú és lőszerkoesi a németek birtokába jutott.

A franciák kegyetlenkednek.

A Rivieráról visszaérkező német, osztrák és magyar utasok borzalmas dolgokat beszélnek a franciák kegyetlenkedéseiről.

Négyezer belga fogoly.

Berlin, aug. 10.

Lüttich teljesen a németek kezébe került. Négyezer belga hadifoglyot szállítanak Németország felé. A porosz csapatok leirhatatlan lelkesedéssel nyomulnak előre. A belga helyőrség visszavonult Anversbe.

A német csapatok elfogtak három orosz pénzt szállító automobilt.

Az oroszok föladják Libaut.

Berlin, aug. 10.

Libauban és környékén az orosz katonaság minden szénraktárt felgyújtott. Ez annyit jelent, hogy az oroszok kiüríteni szándékozzák a várost. A lakosság epedve várja a német katonák megérkezését, hogy végre rendet csináljanak.

A budapesti török főkonzul Nagyváradon.

Francia kémnek nézték. — Beszélgetés Ahmed Hikmet bey-jel.

*

A budapesti török főkonzul vasárnap este 10 órától tegnap délután 3 ig kényszerűségből Nagyváradon tartózkodott.

Konstantinápolyból utazott haza Románián keresztül a bécsi török főkonzullal és egy kísérőjükkal. A rendkívüli viszonyok nehéz vonatkozlekedése és az utasok szigorú ellenőrzése azonban úgy elnyújtották az utját, hogy tegnap este már a következő hivatalos jelentés érkezett:

A budapesti főkonzul Budapestre utaztatában Konstancában eltűnt.

Nos nem veszett el, csak sokat késik, így többek között Nagyváradon: vasárnap este 10 től tegnap délután 3 ig ugyanis akaratán kívül itt tartózkodott.

A Tiszántúl munkatársának volt alkalma néhány percnyi beszélgetést folytatni az elveszettnek hitt főkonzullal s az interjúról a következőkben számolunk be:

Ahmed Hikmet bey de Purkie deli szép, középkorú férfiú kellemesen csengő hanggal. Lekötelező szívéllyesen felel a kérdésekre:

— Törökországban részleges mozgósítás van. Az egész nép kívánta ezt s most lelkes szívvel sorakoznak zászlóink alá. Ez érthető is, hiszen csak a közelmultra kell gondolunk.

— Amit az uton Magyarországon tapasztaltam: igazán lélekemelő. Mindenütt óriási lelkesedés, fellobogózott állomások, zúgó néptömeg: gyönyörű. És az ottomán nép szereti a magyart... igen! Mást, — ugye? — nem mondhatok. Beszéljek inkább a városokról?

— Mikor belépett kocsinkba két katonatiszt (egy katonatiszt és egy rendőrtisztviselő) belépett bizony nagyot néztünk, de meg nem ijedtünk, hisz itt az utlevélünk a bukaresti magyar-osztrák követségtől, itt van rajta gróf Czernin írása: nézte... Rendben is volt minden, de már el nem utazhattunk. — És nem is bántam meg Nagyvárad kedves város és nagyon jól éreztem magamat, eltekintve attól, hogy féltém, mert aggódnak Budapesten.

Igen szívéllyesek itt az emberek s szép leányok vannak. A lelkesedésük — engedjen meg — mintha kisebb volna mint másutt. Egy picurkával. Bucsuzásul ideadta névjegyét:

Ahmed Hikmet bey
Consul general de Purkie
Budapest.

Mentőszekrények

minden nagyságban felszerelve a belügy-miniszteri rendeletnek megfelelően felszerelve **5 K-tól 32 K-ig**

ugyszintén hiányzó részek pótlása legolcsóbb áron

FARKAS ISTVÁN

„Apolló” drogeriája

NAGYVÁRAD,

Rimanóczy palota — Rákóczi-ut.

Büntetik az élelmiszerek uzsorásait

Megjött a miniszter intézkedése.

Alig kezdődött meg a mozgósítás, a háboru hiénái nyomban felütötték fejüket és rohamosan kezdték emelni az élelmi szerek árait. Az ország minden részéből érkeztek panaszok e miatt a belügyminiszterhez, akitől oltalmat kértek. A miniszter a panaszoknak engedve, tegnap megküldte Biharvármegyének az élelmi szerek uzsorásai ellen szóló rendelkezéseit.

E szerint az élelmicikkék árait a hatóságok ellenőrizni és a jelentkező uzsorával szemben nyomban erélyesen fellépni. Mindenesetre a hatóságnak nagy körültekintéssel kell eljárni és csak ott kell fellépni, ahol nyilvánvaló az uzsora.

A miniszter külön kiemeli, hogy a hatóságok eljárása lelkiismeretes legyen, nehogy a termelők indokolt áremelés miatt büntetve, tartózkodjanak a szállítástól. Ez azonban nem vonatkozik a viszontelárusítókra, akiknek nagyrészt még béke idején is uzsorások voltak. A rendelet értelmében nem szabad az árakat még akkor sem túl magas összegben meghatározni, ha a vásár hitelbe történik.

Az élelmiszereknek magas összegben való meghatározása kihágást képez és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és 20 napi fogaállal büntethető. A miniszteri rendelet a meghirdetés napján lép életbe.

Nagyváradon már ma megkezdheti a rendőrség a miniszteri rendelet alkalmazását, mert ha a jelenlegi állapot így tart tovább, az élelmiszerezsora még nagyobb nyomorúságot fog okozni, mint a háboru. Hogy csak néhány adatot említsünk: a kenyér kilójának ára két hét alatt 30 fillérről 50 fillérré, a húsé 1 K 72 fillérről 76 ra, sőt egyes, gyors kezű mészárosoknál 80 fillérré szökött. Ezt az uzsorát a lakosság nem bírja. Nem mindenki mehet az ingyen ebédosztásra, ezeknek is módot kell adni arra, hogy megéljenek. Csaknem minden családnak ott van valakije a táborban, ne tetézzük ezek súlyos helyzetét azzal is, hogy őket kapzsi élelmiszerezsorásoknak adjuk oda a tehetetlen zsákmányul. Intézkedjék a hatóság sürgősen, hogy az itthon maradtak normális áron jussanak élelemhez.

A főispán serkenti a népet.

Ne maradjon parlagon az ország.

Miskolczy Ferenc főispán tegnap átiratot intézett Fráter Barnabás alispánhoz. A főispáni intézkedés lelkes szavakat és buzdítást tartalmaz azokhoz, akik idehaza maradtak és akikre most négyszeres munka vár a mezőkön, ahol a föld idejéig termése még betakarítatlanul vár és ahol már előre kell gondoskodni a jövő évi vetésről.

A főispán átirata a következő:

Tekintetes Alispán ur!

Földmivelésügyi miniszter urnak folyó évi 7284. eln. sz. rendelete folytán a következőkre hívom fel figyelmét és felhívom, hogy a járási főszolgabírákat hason értelemben utasítsa:

a mozgósítás megtörténte után arról kell gondoskodnunk, hogy az itthon maradtak által a mezőgazdasági munkák elvégeztessenek.

Igaz, hogy a munkaerő jelentékeny része fegyverben áll, de az itthon maradt idősöbbség, asszonyok, ifjak, ha nehézségekkel és késedelemmel is a jövő évi termést előkészítő munkát elvégezzék.

A hadviselés szempontjából igen fontos, hogy ezen gazdasági munkák elvégeztessenek és megfeszített kitartással folytattassanak.

Felkérem ehez képest címet, hogy a Gazdasági egyet elnökségével egyetértésben a gazdasági felügyelőség hatósági és községi tisztviselők közreműködésével hasson oda, hogy a rendelkezésére maradt munkaerő helyes felhasználásával a gazdasági munkák elvégeztessenek. Ne maradjon parlagon az ország!

Az itthon maradtak úgy lesznek méltó fiai az országnak, ha azok helyett is, kik ma a hareba mentek kettőzött szorgalommal és megfeszített erővel művelik a hazai földet.

Nagyvárad, 1914. augusztus 10.

Miskolczy, főispán.

A mindenre kiterjedő figyelemmel készült főispáni intézkedésnek meg is lesz az eredménye. Most már a végrehajtó községektől függ csupán, hogy az odahaza levő munkaerő arányos felosztása és beosztása útján teljesen pótolva legyen az elvont munkaerő.

Itthonmaradt családok segélyezése.

Gyűjtőiveket bocsát ki a polgármester.

A bevonult katonák itthonhagyott családtagjai részére Nagyvárad város polgársága dícséretes buzgalommal és áldozatkészséggel adózik a polgármesteri hivatalban; aki teheti, siet leróni hazafias kötelességét, hogy a hazáért harcolók feleségeinek, gyermekeinek könnyeit letörölje s megmentse a nyomortól, nélkülözéstől.

Hogy a szerényebb anyagi körülmények között levő polgárság is eljuttathassa filléreit a nemes célra, a polgármester gyűjtőiveket bocsát ki s ezzel lehetővé teszi, hogy adakozhassanak anélkül, hogy a városházára felfáradjanak.

A gyűjteni szándékozókhoz a következő felhívást intézi e tárgyban a polgármester:

Sok oldalról hozzám intézett kérés folytán elhatároztam a behívott katonák itthon maradt és segélyre szorult családtagjainak segélyezése érdekében gyűjtőiveknek a kiadását, így óhajtván megkönnyíteni mind azok hazafias lelkesedésének és jószívűségének megnyilvánulását, akik felesleges fillérekkel óhajtanak hozzájárulni az itthon maradtak családtagjainak segélyezéseikhez.

Ebből folyólag most oly kéréssel fordulok a város társadalmához, hogy mind azok, akik az anyagi eszközök gyűjtésében részt venni óhajtanak és adományokat óhajtanak gyűjteni ismerőseik körében, úgy a most már kibocsátott gyűjtőiveknek átvétele

végeit szíveskedjenek hivatalomban (város-háza I. em. 3.) jelentkezni.

A jelentkezőknek szíves törekvését és fáradságát előre is hálással köszönve, kérem ez irányú szándékaiknak bejelentését.

Nagyvárad, 1914. aug. 10.

Rimler Károly polgármester.

A polgármesteri hivatalban napról-napra tömegesen érkeznek az adományok az itthon maradt szegény családok részére.

Vasárnap és hétfőn ismét 3500 koronánál nagyobb összeg érkezett be. Az erre vonatkozó kimutatás a következő:

A nagyváradai iparostanonc iskola tanterülete 400, Király György házt. 50, Közérdek szerkesztősége 250, Ipartestület előjárósága 200, Szántó Lajos 10, Czeglédy Jeremiás 10, Moskovits Adolf és fiai r. t. 500, Ladányi József puskműves 50, Vass Bertalan kir. tanker. főigazgató 50, özv. Stettner Mórné 10, dr. Konrad Jenő 50, Leitner László a szombati asztaltársaság nevében 50, dr. Weiszberger Lipót ügyvéd 10 40, Radó Sámuel 50, N. N. 40, Mihelfi és Kandel cég 50, Köblös Ferenc újabban 20, Sebestyén Lajos és neje 40, Blum Ilona és Rubin Erzsébet 1, dr. Kecskeméti Lipót 50, Személyi Kálmánné 20, Winkler Jozefa 40, Sürger Bertalan 20, Balla József ácsmester 30, özv. Goldmann Dávidné 4, dr. Szilágyi Gézáné 20, Nagyváradai protestáns jótékony egyesület 100, Marton Gizi 10, dr. Thury László t. főügyész 50, Beleznay Antal 10, Materny Imre ág. ev. esperes 20, Báró Luzzenszky Lenke 100, Rudolf Lujza 50, Mezey János és tsa 25, Lovas József urasági inas 10, R. S. né 20, a Szigligeti-színház adománya 2 előadás után 40, Schön Lipót sütőmester 10, a Nagyváradai Takarékpénztár tisztikarának gyűjtése: Petry Gyula 8, Juszt Károly és neje 50, Cserei Dezső 4, Mártonffy Zoltán 2, Szolga 2, N. N. 2, N. N. 2, Szoták József 2, Melkun Ferenc 2, Csanády Gabi 1, Andriská László 2, Cseh József 1, dr. Szemes Ferenc 20, Kurczér Albert 2, Vasadi Piroska 1, Földvári Jenő 40, Garai Józsefné 1, Jászay Károly 1, Herbst Fülöp 2, Edlitz Ede 5, Urán Mihály 1, N. N. 7, dr. Stokker József 5, Tarr György 5, Sztankovits József 5, N. N. 60, N. N. 1, András Gusztáv 1, Sztankovits Irénke 60, Szódényi Nándor 16, Boldog László 2, N. N. 1, Wiener Jenő és neje 50, ifj. Nizsalovszky Endre 1, N. N. 2, Mokri János 2, Wallerstein Dániel 10, Dobi Istvánné 60, Morgenstein Salamon 1, Papp Mihály 60, Klein Sámuel 50, Rösenbaum Miksa 1, Fábry József 10, Tóttos Mihály 1, Markovits Hermann 1, dr. Pelle János 5, Rácz György 1, Némethy Gáspár 2, Hanzly István 5, N. N. 1, N. N. 2, Bódis Ferenc 1, Köblös Ferenc 5, Sz. Kocsis János 1, Medzik József 1, Zalányi Gyula 60, Mezey Lipót 1, Balázsovits Jenő 5, Kálmán Ernő 5, N. N. 10, dr. Medvigy Gábor 20, összesen 300 korona, a Royal asztaltársaság adománya: dr. Fleischer Béla, dr. Löwy Mór, dr. Somogyi Ödön, dr. Kabos Béla, dr. Kaufmann Gyula, Schwartz Jakab, dr. Mihelfi Lajos, dr. Feldmann Armin összesen 133 korona, dr. Fleischer Béla 50, dr. Kabos Gyula 25, dr. Kaufmann Gyula 10, dr. Blayer Endre 25, dr. Pelle János 10, dr. Kádár Elek 10, dr. Steiner Sándor 5, dr. Somogyi Ödön 10, Schwartz Jakab 50, dr. Löwy Mór 25, dr. Feldmann Ar

HOLLANDY, PAPP és VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, pertál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Füzessfa-telep 7. sz. Új vashíd mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyancsak kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kiváratra díjtalanul szolgálunk

min 20, dr Kovács Zsigmond 20, dr Mihelfi Lajos 30, Schönfeld Lajos 50, dr Barta Dezső 10, Fodor Izso 10, Bleyer Ignác 20, Szász Gyula 5. összesen 518 korona. Dr Báthory Oszkárné és Pólya Sándorné gyűjtése: Pólya Sándor 5, Láncezy József 5, Barbini vezérőrnagy 50, S. I. 1, Bognár Lili 2, Moskovits Mór 5, N. N. 1, Hollósy Dezső 5, Gellért László 10, Agoston Péter 10, N. N. 2, Ince Lipót 20, N. N. 5, Ullmann Sándorné 6, Gergely Armin 5, összesen: 161 kor. Fogyasztási adóhivatal tisztviselői kara: Kelemen Kálmán 10, Deák Károly 4, Gservenka Géza 5, Váradi József 4, Schmidt József 2, Fenesy János 5, Andriská József 5, Molnár Odón 2, Bódi János 2, Paksi Gusztáv 2, Zborill Ferenc 2, K. Elidesz Gyula 2, Klein Izidor 2, Koós László 2, Gut Mihály 3, Bene István 2, Kovács Samu 2, Balogh Pál 2, Scherf Gyula 2, összesen 60. Eleméry Ferencné gyűjtése: Eleméry Ferencné 15, özv. Wilhelm Ferencné 5, Zilahy Sebes Gyula 10, özv. Márkuss Lászlóné 30, Schlauch Jozefin 15, özv. Kreutz Ferencné 10, Lakatos Józsefné 50, Osváth Lajos 15, Lakatos Sándorné 30, özv. Sal Ferencné 20, özv. Gyurkovits Kornélné 50, Fluck Ernőné 1, Váli Géza 10, együtt 261. A Nagyváradi Naplóhoz Schwartz Ada koszoru megváltása címen ugyancsak a hátramaradtak felségélyezésére érkezett adományok: dr Valdmann Béla és neje 10, dr Ertler Mór 10, Katz Klára és Ernő gyűjtése 10 K 90 fill., együtt 30 K 90 fill., összesen 3553 K 80 fillér. Az eddig beérkezett adományok végösszege 19313 korona 30 fillér.

Vizhiány fenyeget.

A tanács figyelmeztetése.

Az új vízműtelep kiépítésével Nagyváradi városa jóidőre gondoskodott, hogy a város el legyen látva vízzel. Legalább is ezt gondolhatta mindenki, tekintve, hogy most már több mint 250 liter vizet képes az új és a régi vízmű szolgáltatni naponként a városban élő minden lélek részére.

És mégis most azt tapasztalja a városi mérnöki hivatal, hogy a vízvezetési telepek nem képesek elég vizet szolgáltatni, olyan nagy a vízpcsékolás.

Jóllehet, hogy most rendkívüli viszonyok vannak, mert a bevonult katonák is sok vizet fogyasztanak, de még is meglehet állapítani, hogy a közönség nagyban pcsékolja a vizet s félti, hogy éppen a legmelegebb időben vízhiány köszönt be.

Ennek a meggátlása céljából a város tanácsa a következő hirdetményt adta ki:

A város közönsége a legutóbbi meleg napokban a városi vízvezeték vizét eddig még soha nem tapasztalt mennyiségben vette igénybe, amennyiben naponként több mint 16.000 köbméter vizet fogyaszt el a városban.

Ezzel a pazarló vízfogyasztással a városi vízmű termelő képessége lépést tartani nem képes. A várost tehát vízhiány fenyegeti, sőt a magas víztartó kiürültével a város még a tűzoltás céljaira mindenkor szükséges vizet is nélkülöznél.

A közrend és közegészség megóvása érdekében szükséges tehát, hogy a vízfogyasztást a meleg és száraz napokban a város közönsége korlátozza és a vízvezeték vizét csak a szükséges mennyiségben vegye igénybe.

A városi tanács tehát elrendeli, hogy a város közönsége mindenféle vízpazarlástól tartózkodjék. A tömlőkből való locsolást úgy a nyilvános köztereken és parkokban, mint az udvarokon és a magántulajdont képező kertekben a városi tanács eltiltja. Parkok, udvarok és kertek öntözésére kizárólag csak

az öntöző rózsával ellátott házi edényekkel engedélyeztetik.

Utasítja a tanács a városi mérnöki hivatal, hogy a magánvezetékek igénybevételét, udvarok és kertek öntözését szigorúan ellenőrizze s a jelen rendelet ellen vétőket a rendőrkapitányi hivatalnál, a kihágási eljárás megindítása végett jelentse fel. Amennyiben pedig ezen eljárásnak a vízpazarlásért feljelentett háztulajdonossal szemben foganatja nem volna, a vízvezeték vizét az illető háztulajdonostól zárja el.

Nagyvárad, 1914. aug. 7.

A városi tanács.

Dinamit egy három éves gyermeknél.

A felrobbant patron súlyosan megsebesített két testvért.

Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap délután a velencei vashidnál. Egy három éves kis fiú valahonnan egy dinamit patronot szerzett, azt kalapáccsal addig ütötte míg felrobbant. A robbanás súlyosan megsebesítette a kis fiút és a vele együtt játszó 2 éves leány testvérét.

A szerencsétlenség 3 óra tájban történt. Hogy honnan vette a kis Farkas Lajos a patronot, nem lehetett eddig kideríteni. A velencei vasuti hidat állandóan katonaság őrzi és nem lehetetlen, hogy egy töltenyt elvesztett valamelyik poszt és az került a gyermek kezébe.

Farkas Lajos a patronot nagy örömmel mutogatta a két éves Jolánka húgának, akivel együtt játszott. Egy darabig dobálgatták a töltenyt, aztán a kis Lajos haza szaladt. Odahaza azonban nem mutatta meg, hogy dinamit patronot rejteget, hanem kalapácsot kért az édesanyjától. Mikor nem kapott, várt addig, míg az anyja elment. Akkor megkereste a kalapácsot és visszaszaladt a testvérkéjéhez.

Megkezdődött a halálveszedelmes játék. A patronot letették egy körre és a kalapáccsal ütni kezdte előbb a kislány, aztán a fiú. Farkas Lajos kétkézre fogta a szerszámot és teljes erejéből rásújtott a töltenyre.

Iszonyu robbanás történt. Hatalmas füstgomoly szállott fel a levegőbe. Az emberek, de különösen a hidat őrző katonák azt gondolták, hogy a tölteny ellen követtek el merényletet és oda rohantak, ahol a robbanás történt.

Megdöbentő kép tárult eljűk. A három éves Farkas Lajos és a két éves huga, Farkas Jolánka nagy vértócsában eszméletlenül feküdtek.

Azonnal értesítették a mentőket, akik gyorsan meg is jelentek és konstatálták, hogy mind a két gyermek sérülése igen súlyos.

Farkas Lajos száját, homlokát, egész arcát, nyakát és a karjait szaggatta össze a felrobbant patron. Farkas Jolán pedig a ballában sérült meg. Mind a kettőt beszállították a biharmegyei közpórházba. Különösen a kis fiú állapota aggasztó.

A vizsgálat megindult még pedig abban az irányban, hogy kit terhel a felelőség azért, hogy a gyermekek kezébe dinamit patron került.

Törvény a védkötelesek családja segélyezéséről.

Egy még sohasem alkalmazott régi törvény lett aktuális ezekben a forró napokban, mely eddig elfeledve hevert törvénytárunkban.

A kormány elrendelte már a bevonult családtagjainak összeírását, s a munkálatok már vége felé járnak. Most került elő az a régi törvény: az 1882. évi XI. tc., mely a behívott védkötelesek segély nélkül maradt családtagjainak segélyezéséről szól.

E törvény megállapítja, hogy kik részesülhetnek segélyben, s megállapítja a segélyezés mértékét is.

Segélyre igényvel bírnak e szerint: a behívott tartalékosok, honvédek neje, gyermekei, unokái; apja, anyja s nagyszülői, apósa és anyósa, testvérei, de csak az esetben, ha tartásukról a behívott tartalékos gondoskodott.

A segély a családtagoknak fejenként jár s naponként oly összegben állapítandó meg, mely azon katonai átvonulási élelmezési illeték összegével számítandó, mely a bevonultnak állandó lakóhelyére nézve van megállapítva.

A 8 évesnél fiatalabb családtagok részére a segély fele számítandó.

Ha a behívott saját lakóházzal nem bír, lakásilletékekkel is ellátandó a család, ami az ellátási illeték felét teszi.

A segély azonban nem lehet nagyobb mint a bevonult tartalékos egy napi bére, vagy keresménye volt.

Ebbe a segélybe nem számíthatók bele sem az állam által más alapon adott, sem a magánosok által nyújtott segélyezések. A segélyezés kezdődik attól az időponttól, amikor a hadköteles hazulról elindult csapatjához s végződik akkor, mikor hazatért.

Ha a családfenntartó elesett, halála napjától 6 hónapig tart a segélyezés.

A segélyre szorultakat a belügyminiszter iratja össze, az összeírás a honvédelmi miniszterhez terjesztendő be, ki a pénzügyminiszterrel együtt véglegesen határoz a segélyezési összeg iránt.

A törvény, tehát, ha mérsékelten is, de gondoskodik a segély nélkül maradtokról, de e segély nem teszi feleslegessé a társadalom segélyét.

A törvény új összeírást tesz szükségessé a megállapított szempontok tekintetbe vételével. Ezt az új összeírást rendelte el most a belügyminiszter, melyet a hatóságok legrövidebb idő alatt foganatosítanak.

x **Aszódy Mihály** Kossuth-utca és Rákóczi-úti üzleteinek árlapja. Egy wagon befőző cukor érkezett! Nemes faju kávéim mágnás keverék 1/4 Kg. pörköltve 1 kor. 10 fillér és 1 kor. 20 fillér. Finom Cuba kávé nyersen 1 Kg. 2 kor. 90 fillér, finom nyers Gyöngy kávé 1 Kg. 2 kor. 90 fillér. Frank füge árpa és makk kávék nagyban árak mellett. Hollandiai kakaó 1 Kg. 3 kor. 60 fill., 1/4 Kg. 1 kor., 1/8 Kg. 50 fillér. Banán kakaó, mely a világot meghódította, gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt ajánlható 1/4 Kg. 1 kor. 1/8 Kg. 50 fillér. 1 Kg. finom főző törmelék csokoládé 2 kor. 20 fill., 1 Kg. szalámi 4 kor 50 fill., 1 Kg. ementáli sajt 2 kor. 80 fill., 1 Kg. Liptói turó 1 kor. 80 fill., 10 deka császár keverék tea 1 kor., 10 deka mandarin tea 1 kor., 10 deka Schüschoong tea 80 fill., -10 deka finom törmelék tea 60 fillér. 1/2 l. Jamaika rum 1 kor. Konyak, likőrök, mézek, dzsemek angró árak mellett. Kotányi édes paprika 1/4 Kg. 1 kor. 25 fill. Cukorkák, csokoládék és Kugler bonbonok szintén angró árak mellett számíttatnak, valamint Jappán szervizek 6 személyesek. Augusztus elsei vásárlással a vásárló közönség tisztelje meg üzleteimet.

Legujabb táviratok.

Az orosz visszavonulás.

Berlin, aug. 10.

A Wolf ügynökség Koppenhágából e hó 8-iki kelettel jelenti, hogy az oroszok vasárnap és hétfőn elpusztították a Finn öböl északi bejáratánál fekvő Hangó kikötő telepet és a Pétervárra vezető tengeri bejáratot aknákkal elzárták, ezen felül pedig az ott horgonyzó flottillát újabb torpedó-naszádokkal megerősítették. Pester Lloyd véleménye szerint a német flotta akciójának gyorsasága provokálta ezt a védekezést, a mellyel a Pétervár felé vezető tengeri utat akarja biztosítani a német flotta erejével szemben.

Elégetett vörös lobogók.

Gelsenkirchen, aug. 10.

Igen nagy számú szociáldemokrata munkás tegnap fáklyákkal és vörös zászlókkal a Bismark szobor elé vonult, itt a fáklyából máglyát raktak és annak tüznél elégették a vörös zászlókat s hazafias lelkesedés közben kibontották a német nemzeti lobogót. A tömeg lelkes hangulatban vonult végig a városon és a lakossággal egyesülve tüntetett a német, osztrák és magyar zászlók sikere mellett.

A hunyadi románok.

Déva, aug. 10.

A hunyadmegyei románság hűségnyilatkozata, melyet egy vezető férfiaktól álló küldöttség a minap nyújtott át a vármegye alispánjának, a délvidéki és erdélyi románlakta vidéken mindenfelé igen jó hatást tett, jellemző erre a hatásra, hogy újabban dr. Vlád Aurél, Demján Vazul, dr. Popiu Lexa és Csuva Vazul bankigazgató is megjelent az alispánnál és aláírta a nyilatkozatot, melyek kifejezésre akarják juttatni, hogy őszintén átérzik a helyzet súlyát, egész lényüket áthatja a haza sorsa; király hűségüket és hazaszeretetüket ők is azzal akarják bizonyítani, hogy elfelejtik ilyenkor a mult alkotmányos küzdelmeik során felmerült ellentéteket. Elítélnék minden dissonáns hangot és a hazaszeretet összeolvasztott erejétől megedzeten, lélekben felemelve, áldozatkésséggel és szeretettel vannak eltelve Ő felsége az uralkodóház és a haza nagy szent ügye iránt.

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

HIREK

* **Uj tiszteletbeli kanonok.** Király Ő felsége Belák Józsefet, a nyitrai nagyobb papnevelő intézet aligazgatóját a nyitrai székes káptalan tiszteletbeli kanonokjává nevezte ki.

* **A Vörös-Kereszt királyi biztosa.** Ő Felsége gróf Csekonics Endre b. t. tanácsost, a magyar Vörös-Kereszt egyesület alelnökét, az egylethez, a háboru idejére királyi biztosként kiküldte.

* **Majláth püspök gyásza.** Mély gyász érte gróf Majláth Gusztáv Károlyt, Erdély nagynevű püspökét. Édesanyja néhai gróf Majláth György országbíró özvegye, született Hillebrand von Prandaa Stefánia bárónő, csillagkeresztes és palotahölgy e hó 5-én reggel 7 órakor visszaadta lelkét terem-tőjének. Már hetekkel ezelőtt tüdőgyulladás döntötte ágyba, súlyos betegen feküdt a dolni-miholjáci kastélyban, a mult hó utolsó napjaiban, mikor betegsége enyhült, a család automobilon a somogymegyei mosdósi kastélyba szállította, hogy a háboru izgalmaiktól némileg ment legyen. A gyógyulás csak látszólagos volt, a 83 éves matróna szervezete nem tudott ellent állani a súlyos betegségnek. A nagyasszony fiának 17 éves erdélyi püspöksége alatt minden évben hosszabb időt töltött Gyulafehérvárt, s magát Erdélyben otthonosan érezte. Erdély kath. egyházi és jótékonyági intézményei és szegényei sokszor érezték bőkezűségét közvetlenül és közvetve is, mert amikor az adakozásban kimerült a püspöki jövedelem, az édesanya jószívűsége száritott könnyeket, nyújtott segítséget püspök fia által.

* **Tábori posta Nagyváradon.** A nagyméltóságú m. kir. Belügyminister ur közli, hogy Oroszország ellen küzdő csapataink részére berendezett tábori posta szolgáltatást augusztus hó 11-én megkezdi. Erről a város közönségét ezennel értesitem. Nagyvárad, 1914. aug. 10. Rimler Károly, polgármester.

* **A káptalan áldozatkéssége.** A nagyváradai I. szert. káptalan mindig buzgó tevékenységet fejt ki ott, ahol a szegénység, a nyomor, a nélkülözések által sajtolt könnyek letörlésének nemes cselekedetéről van szó. A mostani nehéz viszonyok között is elsőnek jelentkezett áldozatkésségével, mikor elhatározta, hogy a város különböző városrészeiben három népkonyhát állít fel, ahol a hadba vonultak itthon maradt szegény családjai pár százan nyernek naponta teljesen ingyen táplálót eledelt és pedig a háboru egész tartama alatt. A káptalan tegnapi ülésén ismét nemeslelkű határozatot hozott, amely igen sok család nyomorát hárítja el. Kimondotta ugyanis a káptalan, hogy a káptalani uradalom összes behívott alkalmazottai és cselédjei családjának a háboru egész tartama alatt megadja teljes fizetésüket és járandóságukat, hogy szükségüket ne szenvedjenek, míg a családfő a távol idegenben harcol a hazáért.

* **Halálozás.** Vasárnap délután előkelő közönség részvétele mellett ment végbe özv. Eördögh Istvánné temetése. A 90 éves urinő anyósa volt néhai Szokoly Tamásnak. A temetést Materny Imre ág. ev. lelkész

végezte. A gyászmenet a koszorúkkal elhalmozott koporsóval az olasz temetőbe vonult, ahol a köztiszteletben állott matrónát nemrég elhalt leánya: özv. Szokoly Tamásné mellé helyezték örök nyugalomra. A gyászoló családtagokon kívül a következők helyeztek koszorút a ravatalra: A Medvigy család, Elődi és családja stb. A díszes temetést Weiszlovics Adolf és Fia temetkezési intézete rendezte.

* **Átal adom két legjobb szobát.** Lehetetlenség teljes részletességgel beszámolni arról az óriási lelkesedésről és arról a minden oldalról megnyilvánuló áldozatkésségről, mellyel mindenki siet a haza oltárán áldozni. — Csak egy kis részletet kapunk ki olykor-olykor a sok közül, amely eléggé megvilágítja a nemzet hangulatát és áldozatkésségét. Ilyen esetről tanuskodik az alábbi levél is, mely tegnap érkezett az alispáni hivatalhoz az élesdi főszolgabíró útján.

Tekintetes Főszolgabíró Ur!

Fegyverrel szent hazámnak nem segíthetek lévén 74 éves, anyagilag sem, mert a sok váltóalírást, amikért fizetnem kell, nagyon meggyengítettek. Amim van, azzal szeretnék segíteni, ha netán arra kerülne a sor, hogy a megsebesültek, vagyis a megsebesült katonák idáig jutnak, két legjobb szobát adnám részükre kórháznak

szeretettel:

Pallády Győző.

A levelet a következő sorok zárják be:

„Én Hasas Erzsébet, mint szent Hazánknek szegény leánya, ha arra kerül a sor, sebesült katonáinknak ápolását magamra vállalom.

Köröstopa, 1914. aug. 5.

Hasas Erzsébet.

Bérczy Imre tegnap terjesztette be a Pallády Győző és felesége hazafias levelét az alispánhoz azzal, hogy Köröstopa, Révtől 3 kilométernyire van és hogy oda a sebesültek szállítása nehézségekbe nem ütközik.

* **Napfogyatkozás augusztusban.** A Természettudományi Közlöny tegnapi száma jelenti, hogy a nagy világrend egyik rendkívül érdekességét fogjuk e szenzációkkal teli időben látni, augusztus 21-én ugyanis teljes napfogyatkozás lesz, amely a verőfényes augusztusi napot egy rövid éjszakává fogja varázsolni. A napfogyatkozás egész Európában látható lesz. Déléltől 11 óra 28 perckor fogja kezdetét venni és délután 4 óra 13 percig tart, a legsötétebb időpont délután két óra tájban lesz és 2 percig és 17 másodpercig fog tartani. Az elsötétülés 82 százalékos lesz, úgy hogy déli 1 órakor hajnali virradat fog látszani.

* **Az önkéntes női ápoló tanfolyam megkezdődött.** Az egész ország társadalma lelkesedve siet a hadba vonulókat avagy azok családjait a maga vagyoni erejével támogatni. Férfit és nőt egyaránt áthat e nemes cél. Míg a férfiak fáradságos munkával szerzett keresményük utolsó fillérjeivel is támogatják a hadba vonulókat családjait, addig a gyenge nők önkéntes ápolótanfolyamokat alapítottak s ennek zászlója alá tömörülnek, hogy a sebesülteket gondos ápolással megmentsék az élet számára. Mindenütt, úgy itt is megkezdődtek már e tanfolyamok. A közkórházban Fráter Imre kórházi főorvos tart előadásokat. Érdeklődve hallgatják a bájos ápolónők az előadásokat, amelyek a sebészet körül folynak, mint kell sterilizálni, injekciókat adni avagy golyó, kardokozta sebet kötéssel ellátni. E tanfolyam két hétig tart, hogy a hölgyek másik csapatának helyt adjon, kik belgyógyászatra iratkoztak fel.

* **A csatornázási alap deficitjének fedezése.** A csatornázási alaphoz nincs elég fedezet az építési költség törlesztésére és a fentartási kiadások fedezésére, míg a vízvezetési alaphoz évenként feleslege mutatkozik. Nagyváradi városa úgy akart segíteni a csatornázási alapon, hogy mindkét szabályrendelet módosítása által a vízvezeték feleslegét felhasználhassa a város a csatornázási alap deficitjének a fedezésére. A miniszter már egy ízben elutasította a szabályrendelet ilyen módosítását, de a város fentartotta határozatát. A belügyminiszter most értesíti a várost, hogy kivételképpen megengedi, hogy az 1913. és 1914. évi feleslege a vízvezetési alaphoz a csatornázási alap deficitjének fedezésére fordíttassék, de az alapszabályok ilyen irányú módosítását nem engedélyezi, hanem gondoskodik a város másként, esetleg a szabályrendelet megváltoztatásával, a hiány fedezéséről.

* **Ezer üveg pezsgő a sebesülteknek.** Törley Józsefné pezsgőgyár tulajdonos 1000 palack pezsgőt ajánlott fel a háboruban megsérült és a Vörös-Kereszt egylet, valamint más kórházakban ápolás alá került és lábadozó betegek részére. Az adományért a belügyminiszter halás köszönetét fejezte ki.

* **A nagy háború kokárdái.** Nagyváradi utcáin tegnap a déli órákban egyszerre kivirágoztak a gomblyukak. Tarka kokárdák tüntek föl szerte szét, a nagy harcban szövetségesek színeivel ragyogva. Középen a magyar nemzeti szín, hű testvérségben vele a fekete sárga és a piros-fehérfekete, a birodalmi Németország színei... Nemcsak tüntetést akar ez a mozgalom, amely a kokárdákat forgalomba hozza, hanem nemes jótekonny célja is van. A kokárdák tisztá jövedelmét ugyanis a hadba vonult vitézek családjának gyámolítására fordítják. A kokárdák egyelőre a főelárusító: Olári Gyula üzletében kaphatók. De holnap, amikor már elegendő lesz a készlet: több más üzletben is megkezdődik az árusítás.

* **Nagy tűz egy községben.** A múlt hét szombatján nagy tüzvész pusztított a biharmegyei Bodonos községben. A tűz jókor reggel keletkezett, a mikor a falu népe a mezőn dolgozott. A közel egymás mellé épített házakból 9 teljesen leégett. Az egész község elpusztult volna, ha a tanító és két derék cipésmester emberfeletti erővel nem végezték volna az oltás nehéz munkáját. Későbbben aztán megérkeztek a szomszédos dernai aszfalt telep munkásai, akiknek sikerült lokalizálni a veszedelmet. A kár így is meghaladja a 20.000 koronát. A vizsgálat megállapította, hogy a tüzet gyufával játszó gyermekek okozták.

* **Helyreigazítás.** A vasárnapi számmunk tárcájába „a háború esélyeiről” két értelemzavaró sajtóhiba eszszott be, ugyanis a 4. hasáb hetedik sorában 22 helyett 22-dik a 6. hasáb tizedik sorában talán helyett télen olvasandó.

* **Megszökött hadfi.** Vasárnap délelőtt az Élesdről Nagyváradi felé robogó személyvonaton két esendő megvasalva szállított egy katonát, aki a babájához szökött haza egy kis utravalóért. A vakmerő katonát, aki úgy látszik, nem vetett számot a következményekkel, csakhamar elfogták a esendő és utnak indították Nagyváradi felé. Utközben Élesd és Mezőtelegd között, mikor teljes sebességgel robogott a vonat, a megvasalt katona hirtelen az ajtóhoz ugrott és egy vakmerő ugrással levetette magát a töltségre. Szerencsére semmi baja sem történt.

s gyors futással menekült a közeli tengeri vetésbe. A szökést azonnal észrevették s megállították a vonatot. A esendő üldözőbe vették a szökevényt, de tegnap estig még nem tudták elfogni.

* **Magántisztviselők akciója.** A magántisztviselők egyesülete vasárnap délelőtt gyűlést tartott, a melyen elhatározták, hogy akciót indítanak a háború következtében állás nélkül maradt magántisztviselők valamint a bevonultak itthonmaradottai felsegítésére. Ezt a szükséghez képest úgy intézik, hogy a legdiszkrimináltabbak és igen természetes, hogy csak indokolt esetben juthatnak segélyhez. Az egyesület nem akarja igénybe venni a nagyközönséget és vállalatokat, miután az általános segélyezés ugyanis az ő kötelességük. Az igazán nemes célra azonban szívesen fogad adományokat, a melyek Rác Jakab elnök címére küldendők. Egyébként a gyűlés Schwartz Izidor elnöke alatt bizottságot küldött ki, melynek tagjai Schatz Károly, Mautner Leó, Katona Ottó, Wellner Kálmán és Fenyves Ármán. A bizottság működését már megkezdte.

* **A villamostelep őrzése.** A háborus idő tartama alatt katonai őrség védi az összes közműveket: hidakat, vízvezeték, vasutat stb. A városi tanács elrendelte a városi villamosmű katonai őrzését is. Pár napig volt is 20 tagú katona őrség a telepen, de azok már napok előtt eltávoztak s helyükre sem katonák, sem rendőrök nem mentek. Belányi Imre, a villamosmű igazgatója most kéri a tanácsot, hogy katonai vagy rendőri őrségről gondoskodik a villamos telepre.

* **Öngyilkosság.** Zsurzsuts György tartalékos honvéd, tegnap délután a Nyári szinkörben fűbe lőtte magát. Azonnal meghalt. Tettét azért követte el, mert a családja miatt aggódott.

* **A kamara értesítései.** A zágrábi társkamara közli velünk, hogy Horvátországban az ideai szilvatermés különösen kiadós lesz; amennyiben bár általában nem nagyszemű, de kemény és kiválóképpen édes termékre lehet számítani. A fenti körülményt gyümölcskereskedőinknek és a szilvapálinka főzőknek azzal hozzuk tudomására, hogy közelebbi értesüléseket a zágrábi kereskedelmi és iparkamaránál nyerhetnek. — Az „Actien-Gesellschaft Für Metallwaren-Industrie Prag-Smichow” arról értesíti kamaránkat, hogy cinkbádógból készült fürdőkádakat nagy mennyiségben tart raktáron és úgy kórházak, valamint szanatóriumok részére bármily mennyiségű rendelmenyt a legrövidebb idő alatt képes szállítani. A fenti értesítést az érdekeltek figyelmébe ajánljuk. — Nagyváradi, 1914. augusztus hó 10-én. — A Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara: Dr. Moskovits József elnök. Dr. Sarkadi Lajos titkár.

* **Az anyakönyvi hivatalból.** Nagyváradi áll. anyakönyvi hivatalnál aug. 2-től 8-ig a következő bejegyzések történtek:

Eljegyzések: Vajda Gyula és Löbl Laura, Kilner László és Jansek Mária, Lovas Lajos és Nádudvari Juliánna.

Házasságok: Szlabey Elemér ág. ev. és Kovács Ida ref. Nacsádi Imra r. kath. és Korbuc Mária g. kel. Völgyi István r. kath. és Juhász Mária r. kath. Propp István r. kath. és Kovácsik Terézia r. kath. Bancse László g. kel. és Deleheán Mária g. kel. Bárány Károly r. kath. és Nagy Mária ref. Rangl Venczel r. kath. és Barta Erzsébet r. kath. Stein Salamon izr. és Klein Záli izr. Takács Ferenc ref. és Furka Sára ref. Varga Lajos ref. és Fábian Margit ref. Kodila Tivadar g. kel. és Puj Éva g. kel. Onye József g. kel. és Gallov Erzsé r. kath. Gara Sándor ref. és Ecsedi Erzsébet ref. Fóris Árpád g. kel. és Kovács Róza ref.

Halálozások: Irsai Dezső 25 év, Kabai Imre 15 év, Pető Magdolna 8 hó, Krabovszki Karolin 49 év, Kálmán Ida 25, Bukovinszki György 41 év, Komán György 80 év, Sándor Vazul 45 év, Bolba Mária 4 hó, Adler Béla 5 hó, Veres László 1 év, Sátor Bernát 73 év, Dr. Palugyai Ferencz 34 év, Juhász Mária 22 év, Pavlovics Dóme 47 év, Papp Péter 15 év, Kovács Etelka 11 év, Söhvartz Adél 21 év, Patai József 54 év, Mencer Erzsébet 5 év, Tatai Margit 1 hó, Kicsis Zsigmond 51 év, Pupa Szilárd 63 év, Szlobodnik Ferencz 43 év, Bittó Gyula 4 év, Weisz Jónás 73 év, Valek János 45, Szarka Gizella 18 év, Moldován Virág 4 hó, Lukács György 55 év, Balog Károly 49 év, Erdélyi József 73 év, Pap Imre 1 év.

Uri fehérnemű, «FOWNES» kezttyű, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

Róth M. Utódánál.

x Női fehér vászon fél cipő amerikai forma bőr sarokkal gombos, fűzős, kivágott, spangis 5 korona, szarvasbőr női fél cipő, finom női bőr fél cipők mindegyikben 5 korona. Szandál 20—25 számig 2 korona, 26—28-ig 2 K 60, 29—34-ig 3 K 20, 35—43 4 K. Fértichevrau amerikai cipő 10 K. Kalapok uri divat cikkek fehérneműk legolcsóbb beszerzési forrása FEKETE JENÓNÉL Szent János-utcán Kis Pása vendéglő mellett. Telefon 13—70.

x **A legjobb akarattal kérem** győzdődjön meg a világhírű Rádium Bohémi Japán Roma hegedűhur különlegességeimről — Gramofon lemez újdonságok: Király, Fedák, Rózsa, Környei, Fráter nagyszerű felvételei. Saját készítményű modern cimballmok, gramofon, hegedű és az összes hangszerek javítása olcsón. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22. hangszerkészítő.

A legszebb kézimunkák Tátray cégnél
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

SZINHÁZ

Náni. A Szigligeti színház tagjai vasárnap este egy régi, kedves népsziműt, „Náni”-t játszották csaknem zsufolt ház előtt. A színészek kitűnő alakításokkal nagy sikert értek el, ami a közönség kifogyini nem akaró tapsviharában nyilvánult.

Szerdán este a „Válás után” című kitűnő vígjátékot adják elsőrangú szereposztásban. Az eddigi előadások azt mutatták, hogy a színház derék gárdája minden lehetőt elkövet, hogy a közönség jól szórakozzék és a publikum is ki kell hogy mutassa az irántuk megnyilvánuló szimpátiáját.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.